

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Медичний факультет
Кафедра психіатрії, наркології, неврології та медичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор ХНУ імені В.Н. Каразіна

професор _____ В.В.Александров

«_____» _____ 2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Психіатрія»
для студентів 4 курсу медичного факультету
ХНУ імені В.Н. Каразіна
III-IV рівня акредитації
спеціальність **7.12010001- лікувальна справа**

кредитно-модульна система організації навчального процесу

Психіатрія.
Робоча програма навчальної дисципліни для студентів. –
Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015-08-28

Харків-2015

Робоча програма складена: на основі типової програми з психіатрії, затвердженої ЦМК з вищої медичної освіти МОЗ України 19 червня 2007 р.

Розробники: Пономарьов В.І., д.мед.н., професор, Вовк В.І., к.мед. н, доцент, Дишлей О.Ю., к. мед. н., доцент, Суворова-Григорович Г. О., к. мед. н., доцент.

Робочу програму обговорено на засіданні кафедри «28» серпня 2015 р.
Протокол №1

Завідувач кафедри,
д.мед.н., професор

_____ Пономарьов В.І.

Програму ухвалено на засіданні методичної комісії факультету
«» вересень 2015 р.
Протокол №

Голова методичної комісії

доцент _____ Говаленкова О.Л.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з психіатрії, наркології для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для спеціальностей “Лікувальна справа” 7.110101 напряму підготовки 1101 “Медицина”, бо вивчення психіатрії та наркології здійснюється впродовж VII-VIII семестрів 4-го року навчання, кінцеві цілі з дисципліни однакові й тому складена єдина програма з психіатрії для зазначених спеціальностей.

Програма складена у відповідності з наступними нормативними документами:

- освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) і освітньо-професійними програмами (ОПП) підготовки фахівців, затвердженими наказом МОН України від 16.04.03 за №239 “Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напряму підготовки 1101 “Медицина”;
- експериментальним навчальним планом, розробленим на принципах Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) і затвердженим наказом МОЗ України від 31.01.2005 за №52 “Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” кваліфікації “Лікар” у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України за спеціальністю “Лікувальна справа”;
- рекомендаціями щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін, затвердженими наказом МОЗ України від 24.03 2004 за №152 “Про затвердження рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін” зі змінами та доповненнями, внесеними наказом МОЗ України від 12.10.2004 за №492 “Про внесення змін та доповнень до рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін”;
- наказом МОЗ України від 31.01.03 за №148 “Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої медичної та фармацевтичної освіти”;
- інструкцією про систему оцінювання навчальної діяльності студентів за умови кредитно-модульної системи організації навчального процесу (Медична освіта у світі та в Україні. Затверджено МОЗ України як навчальний посібник для викладачів, магістрів, аспірантів, студентів. Київ. Книга плюс. 2005).

Програма структурована на модулі, змістові модулі, теми.

Психіатрія та наркологія як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на вивченні студентами психології, медичної психології, анатомії людини, фізіології, патоморфології, патофізіології, біологічної та біоорганічної хімії, пропедевтики внутрішньої медицини, фармакології і медичної рецептури, радіаційної медицини, неврології й інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи вивчення студентами клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з психіатрії та наркології в процесі подальшого навчання й

у професійній діяльності;

в) закладає основи здорового способу життя та профілактики психічних порушень у процесі життєдіяльності.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонського процесу.

Програма дисципліни структурована на 2 модулі, до складу яких входять блоки змістових модулів:

Модуль 1. Загальні питання психіатрії та наркології та загальна психопатологія

Змістові модулі:

1. Загальні питання психіатрії
2. Загальна психопатологія

Модуль 2. Спеціальна (нозологічна) психіатрія:

Змістові модулі:

3. Органічні та симптоматичні психічні розлади та екологічна психіатрія.

4. Психічні розлади, пов'язані зі зловживанням психоактивними речовинами.

5. Невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади, психіатрія катастроф

6. Поліетіологічні психічні розлади

7. Порушення психічного розвитку

Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного модулю (залікового кредиту).

Кредитно - модульна система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів (СРС), в організації якої значну роль мають консультації викладачів. Тематичні плани лекцій, практичних занять, СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, які входять до складу змістових модулів.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів психіатрії та наркології.

Практичні заняття за методикою їх організації передбачають:

- 1) дослідження студентами порушень психічних функцій в клінічних бесідах з хворими або на підставі клінічних прикладів, записаних у відеофільмах, кінофільмах, поданих у комп'ютерних програмах та інших навчальних технологіях (оцінка і аналіз психічного стану, симптомів та синдромів психічних порушень, визначення етіологічних факторів, патогенетичних механізмів, типу перебігу захворювання);
- 2) обґрунтування попереднього діагнозу психічних та психосоматичних розладів, визначення тактики ведення хворих, призначення невідкладної медичної допомоги;

- 3) вирішення ситуаційних задач (оцінка і аналіз психічного стану, симптомів та синдромів психічних порушень, визначення тактики ведення хворих), що мають клінічне спрямування.

Психіатрія, наркологія як клінічна дисципліна вивчається за кредитно-модульною системою шляхом ротації модулів, студент на кафедрі щодня, практичні заняття по 3 години в день.

Кафедри психіатрії та наркології мають право вносити зміни до навчальної програми залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямків наукових досліджень, етнокультуральних та екологічних особливостей регіону, але мають виконати в цілому обсяг вимог з дисципліни згідно з кінцевими цілями ОКХ і ОПП за напрямом підготовки та навчальним планом.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, проведення клініко-психопатологічного дослідження і трактування та оцінка його результатів, аналіз і оцінка результатів експериментально-психологічних та пато психологічних досліджень; контроль практичних навичок, інші.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення модулю.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних модулів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення психіатрії та наркології - кінцеві цілі встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю (природничо - наукова підготовка) і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного модулю або змістового модулю сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Кінцеві цілі дисципліни

- Призначати невідкладну медичну допомогу при тяжких психічних розладах
- Визначати тактику ведення хворих з психічними розладами
- Визначати у комплексі етіологічні фактори, патогенетичні механізми, типи перебігу, та клінічних проявів психічних і психосоматичних розладів
- Використовувати методи профілактики психічних та психосоматичних розладів
- Ставити попередній діагноз психічних та психосоматичних розладів

**Опис навчального плану з дисципліни “Психіатрія та наркологія”
для студентів медичних факультетів**

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них				Рік навчання	Вид контролю
	Всього	Аудиторних		СРС		
		Лекцій	Практичних занять			
	135	20	60	55	4	
Кредитів ECTS	1,5					
Модуль1: Змістових модулів 2	45 год./1,5 кредитів ECTS	20	30	19		Поточний та підсумковий модульний
Модуль2: Змістових модулів 3	90год./3,0 кредитів ECTS		30	36		” — —
В тому числі, підсумковий контроль засвоєння 2-х модулів	4 год/0,13 кредит ECTS		4	8		” — —
Тижневе Навантаження	_год. /_ кредитів ECTS					

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХІАТРІЇ ТА ЗАГАЛЬНА ПСИХОПАТОЛОГІЯ

□ **Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії**

Конкретні цілі:

- Пояснювати предмет та основні завдання психіатрії та наркології
- Пояснювати значення психіатрії для окремих розділів медицини, її зв'язок з іншими медичними спеціальностями
- Аналізувати основні методи дослідження психічного стану людини
- Пояснювати принципи та методику проведення клініко-психопатологічного дослідження та інтерпретації його результатів
- Аналізувати особливості організації психіатричної допомоги та догляду за психічно хворими
- Пояснювати принципи профілактики, лікування та експертизи психічних розладів

Тема 1. Предмет та завдання психіатрії та наркології, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості структури психіатричної лікарні й диспансеру. Принципи догляду за психічно хворими. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.

Предмет і завдання психіатрії та наркології, їх місце серед інших розділів медичної науки. Логіка і психологія як необхідні складові елементи діагностичного та лікувально-реабілітаційного процесу в роботі лікаря будь-якої спеціальності. Найважливіші етапи розвитку психіатрії, роль психофізіологічних і психоаналітичних теорій у поясненні психічних і психопатологічних явищ.

Значення наукових праць І.М.Сеченова, І.П.Павлова, І.М.Балінського, С.С.Корсакова, В.Х.Кандинського, В.І.Яковенка, П.П.Кащенко, П.А.Бутковського, А.І.Геймановича, В.П.Протопопова, В.М.Гаккебуша, І.А.Поліщука, Я.П.Фрумкіна, П.В.Бірюковича, І.М.Аптера, Є.А.Попова, К.Л.Платонова, Н.П.Татаренко та інших вчених у розвитку вітчизняної психіатрії.

Вплив сучасного рівня розвитку загальної та спеціальної патології, загальної і медичної психології, соціально-економічного стану суспільства і масової свідомості на розуміння суті психічної патології та ставлення до хворих із психічними розладами. Запобігання поширенню псевдонаукових, містичних та магічних методів так званого "зцілення" хвороб.

Значення спадковості, соціально-економічних, екологічних і психологічних факторів у формуванні психічних розладів. Значення стану адаптаційних механізмів організму і ЦНС для збереження психічного здоров'я, його розлади під впливом несприятливої спадковості і набутої психопатологічної схильності, соматичних захворювань, інтоксикацій (екологічних, промислових, побутових, психоактивними речовинами, лікарських та ін.), фізичних, психічних травм, інших шкідливих впливів на головний мозок і психіку в етіології психічних розладів і захворювань.

Основні патогенетичні механізми психічної патології (біохімічні, імунологічні, нейрорефлекторні, нейродинамічні та ін.).

Принципи амбулаторної і стаціонарної допомоги хворим з психічними розладами в залежності від їх етіології, клінічних проявів і особливостей перебігу. Правові принципи психіатричної допомоги. Десять принципів ВООЗ стосовно захисту прав психічно хворих. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.

Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними (особливо граничними непсихотичними) психічними порушеннями.

Сучасна структура організації психіатричної допомоги. Особливості структури стаціонарів для психічно хворих дорослих і дітей.

Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації. Особливості транспортування психічно хворих, які знаходяться в стані збудження. Правила утримання хворого. Сучасні методи корекції збудження. Особливості догляду за психічно хворими

(дорослими та дітьми). Принципи організації психіатричної допомоги на селі. Роль дільничного та родинного лікаря, лікарів різних спеціальностей у виявленні психічних захворювань і розладів, у наданні медичної допомоги хворим, організації лікування та вирішенні питань соціального забезпечення.

Організація амбулаторної психіатричної допомоги. Структура психіатричного диспансеру. Виявлення ранніх форм психічних захворювань. Облік груп хворих із непсихотичними психічними розладами та психозами. Особливості роботи лікаря з психічно хворими, які знаходяться вдома. Патронажна робота. Денні стаціонари. Послідовний зв'язок у роботі диспансерів і психіатричних стаціонарів. Амбулаторне лікування хворих із різними захворюваннями, підтримуюча терапія, особливості її організації, її значення для охорони здоров'я. Проблеми реадптації і реабілітації психічно хворих.

Клініко-психопатологічне дослідження. Метод спостереження і самоспостереження. Цілеспрямована психологічна бесіда: анамнез життя, анамнез захворювання (зі слів хворого та осіб, які знають хворого), описання психічного статусу. Біологічний метод. Поведінкові прояви психічних розладів. Поняття адекватності, адаптації та критики свого стану. Метод психоаналізу та психодинамічного спостереження.

Катамнестичний аналіз медичної документації. Особливості психіатричної документації (історія хвороби, оформлення рецептів та ін.).

Параклінічні методи: експериментально-психологічний, рентгенологічний та томографічний (КТ, ЯМР), електрофізіологічний, лабораторні, епідеміологічний, генетичний. Значення параклінічних методів у психіатричній діагностиці.

Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання. Питання класифікації психічних розладів. Синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології (за клінічними формами, тяжкістю порушень психіки, перебігом, етіологією та патогенезом). Поняття про реєстри психічних розладів як основу класичної психіатричної діагностики. Характеристика реєстрів психічних розладів. Співвідношення реєстрів, симптомів, синдромів та нозологічних одиниць. Поняття психотичного та непсихотичного розладу, органічного дефекту психіки. Розділ психічних розладів Міжнародної класифікації хвороб 10 перегляду.

Тема 2. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань і розладів.

Принципи та підходи в терапії психічних захворювань та розладів. Методи активної біологічної терапії: шоківі (інсулінокоматозна, атропінокоматозна, електросудомна терапія), пірогенна терапія (сульфозином, пірогеналом), краніоцеребральна гіпотермія. Основні показання та протипоказання. Психофармакотерапія: класифікація основних груп препаратів: нейролептики, транквілізатори, антидепресанти, ноотропи, психостимулятори, антипароксизмальні, антипаркінсонічні (коректори). Особливості психофармакотерапії в дитячому віці, показання до її застосування, протипоказання, можливі ускладнення та способи їх лікування. Підтримуюча терапія. Препарати пролонгованої дії. Поняття про психохірургію, її відмінність від нейрохірургії. Методи психотерапії: сугестія, гіпносугестія, наркосугестія, психоаналіз, психодинамічна терапія. Аутогенна релаксація. Показання до

застосування нетрадиційних методів лікування: голкорексфлексотерапія, гірудотерапія. Трудотерапія. Соціотерапія, арттерапія. Принципи реабілітації психічно хворих.

Принципи трудової експертизи. Критерії працездатності психічно хворих. Тимчасова непрацездатність, стійка втрата працездатності. Інвалідність дитинства. Принципи військової експертизи. Порядок направлення на військову експертизу. Визначення придатності до несення військової служби осіб із різними психічними порушеннями. Судово-психіатрична експертиза. Права і обов'язки експерта в судово-психіатричній експертизі. Критерії осудності та неосудності. Примусове лікування в судово-психіатричній практиці. Поняття дієздатності, опікунства й опіки.

□ **Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія.**

Конкретні цілі:

- *Пояснювати психофізіологічні та нейропсихологічні основи психопатологічних розладів*
- *Демонструвати вміння виявляти психопатологічні симптоми в різних психічних сферах*
- *Робити висновки про стан психічних функцій хворого та визначати наявність психопатологічних симптомів*
- *Визначати психопатологічні синдроми та пояснювати їх особливості при різних психічних захворюваннях*

Тема 3. Порушення відчуттів та сприймання. Порушення пам'яті

Порушення відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії, сенестопатії. Порушення сприймань: ілюзії (афективні, інтерпретативні, парейдолічні). Психосенсорні розлади: метаморфопсії та порушення схеми тіла (аутометаморфопсії). Галюцинації: прості та складні; зорові, слухові, нюхові, тактильні та інших аналізаторів. Справжні галюцинації та псевдогалюцинації. Імперативні, коментуючі та нейтральні. Гіпногічні та гіпнопомпичні галюцинації. Уявлення, фантазування нормальне та патологічне. Вікові особливості розладів відчуттів, сприймань та уявлень. Способи виявлення. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуттів, сприймань та уявлень

Патологічне посилення пам'яті - гіпермнезія. Патологічне ослаблення пам'яті - гіпомнезія. Втрата пам'яті - амнезія (репродукційна, фіксаційна, ретроградна, антероградна, прогресуюча). Парамнезії: псевдоремінісценції, конфабуляції, криptomнезії. Особливості розладів пам'яті при різних захворюваннях. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів пам'яті. Способи виявлення розладів пам'яті.

Тема 4. Порушення мислення та інтелекту.

Порушення мислення за темпом (сповільнення, зупинка, прискорення), за логічним зв'язком (деталізація, персеверація, паралогічне мислення, резонерство, аутичне, символічне, аморфне, розірваність, незв'язність (інкогерентність), ментизм). Нав'язливі ідеї (хворобливого міркування, нав'язливий рахунок, нав'язливі спогади та ін.). Надцінні ідеї (винаходу та

відкриття, ревнощів, сутяжництва, іпохондричності та ін.). Маячні ідеї (відношення, переслідування, отруєння, впливу, шкоди, ревнощів, величності, самозневаги, самозвинувачення, іпохондричності, релігійні та ін.). Індуковані маячні ідеї. Первинні маячні ідеї (інтерпретативні), вторинні маячні ідеї (почуттєві).
Порушення інтелекту: деменція (лакунарна, тотальна, епілептична, шизофренічна), олігофренія, межова розумова відсталість, інфантилізм. Вікові особливості розладів мислення та інтелекту. Способи виявлення. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів мислення та інтелекту.

Тема 5. Порушення емоцій.

Порушення сили емоцій - патологічне посилення позитивних емоцій (гіпертімія, ейфорія, манія, морія, екстаз); патологічне посилення негативних емоцій (гіпотімія, депресія, меланхолічний раптус, хвороблива анестезія психіки, страх, тривога). Патологічне послаблення емоцій (апатія, емоційна холодність, емоційна тупість). Порушення стійкості емоцій (емоційна лабільність, слабодухість, експлозивність, емоційна інертність(торпідність). Порушення адекватності емоцій (неадекватність емоцій, амбівалентність, фобії, дісфорії, патологічний афект). Сомато-вегетативні ознаки емоційних розладів. Вікові особливості афективних розладів. Способи визначення порушень емоцій.

Тема 6. Порушення ефektorної сфери.Порушення свідомості та самосвідомості

Вольові розлади: абулія, гіпобулія, гіпербулія, парабулії. Розлади уваги: підвищене відволікання, підвищена прикутість, підвищена виснажливність. Розлади потягів: посилення, послаблення, збочення інстинктів. Компульсивні потяги (дромоманія, діпсоманія, наркоманія, піроманія, міфоманія, ігрова (гемблінг), Інтернет-залежність та ін.). Обсесивні потяги. Амбітендентність. Психомоторні розлади: збудження, ступор, паракінезії (парамімії, манернісгь, стереотипії, ехо-симптоми). Порушення мовлення: прискорення, сповільнення, заїкання, шепелявість, картавість, логоклонія тощо. Вікові особливості ефektorних порушень.

Стан свідомості при стомленості, під час сну та сновидінь, афективне звуження свідомості. Синдроми пригнічення свідомості: непритомність, обнубіляція, сомнолетність, оглушення, сопор, кома. Синдроми потьмарення свідомості: астеничної сплутаності, деліріозний, онейроїдний, аментивний, синдром сутінкового стану свідомості. Синдроми дереалізації та деперсоналізації. Вікові особливості порушення свідомості та самосвідомості. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості. Методи визначення стану свідомості та його порушень.

Тема 7. Психопатологічні синдроми

Поняття та визначення психопатологічного синдрому та симптому. Анатомофізіологічна основа психопатологічних синдромів. Класифікація психопатологічних синдромів (за переважними порушеннями визначеної психічної сфери, за регістром). Межові непсихотичні синдроми: астеничний, невротичні (неврастенічний, обсесивно-фобічний, дисморфофобічний, істеричний), депресивні, іпохондричності, соматоформні. Психотичні синдроми:

депресивні, маніакальні, параноїдні, паранойяльні, дісморфоманічнікататонічні, гебефренічні, деліріозні, онейроїдні, аментивні, астенічної сплутаності свідомості, сутінкового стану свідомості, галюциноза. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічні, Корсаковськийамнестичний, олігофренії, деменції, психічного маразма. Основні психопатологічні синдроми дитячого віку: невропатії, дитячого аутизму, гіпердинамічний, дитячих патологічних страхів, нервової анорексії, інфантилізму. Значення діагностики психопатологічного синдрому для вибору метода невідкладної терапії та наступного обстеження хворого.

**ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ -МОДУЛЮ
1: Загальні питання психіатрії та загальна психопатологія**

Тема	Лекції	Практичні заняття	СРС	Індивідуальна СРС
Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії				
1. Предмет та завдання психіатрії та наркології, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями Особливості структури психіатричної лікарні й диспансеру. Принципи догляду за психічно хворими.Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.	0,5	3	2	-
2. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань і розладів.	0,5	3	2	
Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія				
3. Порушення відчуттів та сприйняття.Порушення пам'яті	0,5	3	2	-
4. Порушення мислення та інтелекту	0,5	3	1	
5. Порушення емоцій	0,5	3	2	-
6. Порушення ефекторної сфери. Порушення свідомості та самосвідомості	-	3	2	-
7.Психопатологічні синдроми		3	2	

8. Загальна характеристика органічних (включаючи симптоматичні) психічних розладів. Психічні порушення у хворих при соматичних та ендокринних захворюваннях. Психічні порушення при інфекційних порушеннях. Психічні порушення при черепно-мозкових травмах. Психічні порушення у похилому та старечому віці	-	3	2	
9. Психічні порушення при інтоксикаціях та внаслідок екологічно несприятливих впливів		3		
10. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю		3		
	-	2	2	
Усього годин\кредитів ECTS - 45\ 1,5	4	22	19	

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	ТЕМА	Кількість
	Змістовий модуль I. Загальні питання психіатрії	
1.	Предмет і завдання психіатрії та наркології, їх місце серед інших медичних дисциплін. Історія розвитку і сучасний стан психіатрії та наркології. Класифікація психічних розладів і захворювань.	1
2.	Принципи терапії, профілактики та реабілітації психічних розладів	1
	Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія	
1.	Патологія пізнавальних процесів. Порушення відчуття, сприймань, уявлень, їх вікові особливості. Порушення пам'яті, мислення та інтелекту	1
2.	Розлади рухово-вольової сфери, порушення потягів. Порушення емоційної сфери. Синдроми порушення свідомості	1

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії.	
1.	Предмет та завдання психіатрії та наркології, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості структури психіатричної лікарні й диспансеру. Принципи догляду за психічно хворими. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів	3
2.	Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань і розладів.	3
	Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія	
3.	Порушення відчуттів та сприйняття. Порушення пам'яті	3
4.	Порушення мислення та інтелекту	3
5.	Порушення емоцій	3
6.	Порушення ефекторної сфери. Порушення свідомості та самосвідомості	3
7.	Психопатологічні синдроми. Підсумковий модульний контроль	3
	РАЗОМ	21

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС) ТА ЇЇ КОНТРОЛЬ

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин	Вид контролю
	Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії		
1.	<i>Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</i>	5	Поточний контроль на практичних заняттях
	Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія		
1.	<i>Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок</i>	12	Поточний контроль на практичних заняттях
3.	<i>Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля</i>	2	Підсумковий модульний контроль
	РАЗОМ	19	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ

№ за порядком	Модуль 1 (поточна навчальна діяльність)	Кількість балів
1.	Змістовий модуль 1	34
	Тема 1	17
	Тема 2	17
2.	Змістовий модуль 2	86
	Тема 3	17
	Тема 4	17
	Тема 5	17
	Тема 6	17
	Тема 7	18
Разом змістові модулі		120
Підсумковий контроль засвоєння модуля 1		80
РАЗОМ сума балів		200

Модуль 2. СПЕЦІАЛЬНА (НОЗОЛОГІЧНА) ПСИХІАТРІЯ

- *Змістовий модуль 3: Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади. Екологічна психіатрія.*

Конкретні цілі:

- Виявляти психічні порушення у хворих з органічними захворюваннями головного мозку.
- Визначати етіологічні і патогенетичні фактори психічних порушень при органічних захворюваннях головного мозку.
- Визначати найбільш поширенні психічні клінічні симптоми і синдроми при органічних ураженнях головного мозку.
- Аналізувати результати обстеження хворих с органічними захворюваннями головного мозку.
- Визначати характер та принципи лікування хворих с психічними порушеннями при органічних ураженнях головного мозку.
- Діагностувати невідкладні стани і надавати екстрену медичну допомогу хворим з психічними порушеннями при органічних ураженнях головного мозку.

Тема 8. Загальна характеристика органічних (включаючи симптоматичні) психічних розладів. Психічні порушення у хворих при соматичних та ендокринних захворюваннях. Психічні порушення при інфекційних порушеннях. Психічні порушення при черепно-мозкових травмах. Психічні порушення у похилому та старечому віці

Основні патогенетичні механізми органічних психічних порушень. Класифікація психічних порушень органічної природи. Особливості психічних

порушень у різні періоди захворювання. Клінічні прояви психічних порушень при органічних захворюваннях. Принципи диференціальної діагностики психічних порушень органічної природи. Принципи терапії психічних порушень органічної природи. Психічні порушення у хворих при соматичних та ендокринних захворюваннях

Основні клінічні форми соматогенних психічних розладів. Особливості психоорганічного синдрому. Ендокринний психосиндром Манфреда Блейлера. Психічні порушення при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періоді. Вікові особливості, перебіг, прогноз, принципи лікування, профілактики та експертизи.

Етіопатогенетичні механізми ураження головного мозку при загальних та внутрішньомозкових інфекціях. Екзогенні типи реакцій (К. Бонгоффера). Психічні порушення при гострих інфекціях. Психічні порушення при хронічних інфекціях. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих. Вікові особливості, перебіг, прогноз, принципи лікування, профілактика, експертиза та соціально-трудова реабілітація.

Особливості психічних порушень в найгострішій, гострій та пізній стадіях травматичної хвороби. Резидуально-органічні наслідки черепно-мозкових травм. Вікові особливості, перебіг, принципи лікування, профілактики, експертизи та соціально трудової реабілітації.

Тема 9. Психічні порушення при інтоксикаціях та внаслідок екологічно несприятливих впливів

Клінічні особливості психічних розладів при гострих та хронічних отруєннях лікарськими засобами, при харчових отруєннях, при інтоксикаціях промисловими та побутовими отрутами. Психопатологічні особливості людей, що мешкають в екологічно несприятливих зонах, особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами. Психопатологічні проблеми, пов'язані із урбанізацією. Профілактика й лікування психічних порушень в разі промислових, лікарських інтоксикацій та внаслідок екологічно несприятливих впливів.

Загальна характеристика та класифікація психічної патології похилого та старечого віку. Етіологія, патогенез психічних порушень похилого та старечого віку. Функціональні психічні порушення: клімактеричні, неврозоподібні стани, пресенільні психози (депресія, параноя, функціональні психози старечого віку - клінічні варіанти перебігу, кінцевий стан, лікування та профілактика). Сенільні та пресенільні деменції - хвороба Альцгеймера, Піка, стареча деменція, деменція при хворобі Паркінсона. Клінічні особливості, перебіг, кінець, лікування, профілактика.

Тема 10. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю

Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях. Патологічне сп'яніння: діагностика, судово-психіатрична експертиза. Побутове пияцтво.

Алкоголізм (залежність від алкоголю), його критерії, наркоманічний

синдром при алкоголізмі. Діагностика абстинентного стану, медична допомога. Стадії алкоголізму, особливості деградації особистості. Особливості алкоголізму підлітків, жінок. Соматоневрологічна симптоматика при алкоголізмі.

Гострі металкогольні психози. Затяжні металкогольні психози. Алкогольні енцефалопатії. Алкогольна депресія. Лікування металкогольних психозів.

Організація наркологічної допомоги, наркологічні диспансери, наркологічні кабінети, організація анонімного лікування хворих на алкоголізм. Методи лікування алкоголізму, профілактика алкоголізму та його рецидивів. Питання реабілітації.

Експертиза хворих (трудова, судово - психіатрична, військова). Добровільне та примусове лікування хворих.

• Змістовий модуль 4: Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них

Конкретні цілі:

- Визначати етіологічні і патогенетичні фактори залежності при зловживанні психоактивними речовинами.
- Аналізувати вплив психоактивних речовин на людину.
- Визначати діагностичні критерії наркологічних захворювань.
- Діагностувати невідкладні стани при зловживанні психоактивними речовинами
- Надавати екстрену медичну допомогу хворим при невідкладних станах.
- Визначати профілактику наркологічних захворювань.
- Визначати характер та принципи лікування хворих залежно від психоактивних речовин.

Тема 11. Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання наркотичних речовин. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків

Поняття психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності. Причини, які приводять до зловживання психоактивними речовинами та поширеність цього явища.

Класичне поняття великого наркоманічного синдрому. Особливості перебігу наркологічних захворювань: гостра інтоксикація, зловживання, синдром залежності, стан абстиненції, делірії, психотичні розлади у стані сп'яніння, резидуальні та відстрочені розлади.

Залежність від опіатів, канабіоїдів, психостимуляторів (амфетаміну, ефедрону, кокаїну), галюциногенів, барбітуратів. Стадії наркоманій, перебіг, кінцевий стан. Лікування і профілактика наркоманій. Особливості наркоманій підлітків, жінок.

Залежність від транквілізаторів, снодійних, холінолітичних препаратів, кофеїну, летучих розчинників. Тютюнова залежність (стадії, перебіг, кінцевий стан). Особливості токсикоманії підлітків жінок. Лікування і профілактика токсикоманій.

• *Змістовий модуль 5: Психогенні психічні захворювання*

Конкретні цілі:

- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори психогенних розладів
- Аналізувати вплив психічних факторів на хворого
- Визначати клінічні симптоми та синдроми при психогеніях
- Діагностувати невідкладні стани у ситуаціях катастроф та стихійних лих та надавати екстрену медичну допомогу хворим
- Визначати характер та принципи лікування хворих на соматоформні розлади
- Визначати профілактику посттравматичного стресового розладу

Тема 12. Визначення Загальна характеристика психогенних захворювань. Невротичні розлади. Соматоформні розлади.

Визначення поняття. Класичне вчення про психогенії. Емоційний стрес та психічна травма. Загальна характеристика захворювань, що пов'язані з емоційно-стресовим та психотравмуючим впливом на людину, їх поширеність, медичне та соціальне значення.

Етіологія та патогенез, роль спадковості, набутих факторів, особливостей характеру людини. Класифікація психогеній.

Визначення понять емоційно-стресова, адаптаційна реакції, неврози, їх поширеність. Етіологія та патогенез неврозів, їх класифікації, розподіл за клінічною картиною і перебігом (короткочасні гострі, пролонговані, хронічні, невротичний розвиток). Клінічні особливості, загальні для всіх неврозів і характерні для окремих форм: неврастенії, істерії, неврози нав'язливих станів, депресивного, іпохондричного, дисморфобічного, страху, нервової анорексії, невротичних порушень органів відчуття (глухонімота, анестезії та ін.) та деяких інших органів і систем організму, моносимптомні неврози у дітей.

Тема 13. Гострі невротичні реакції, неврози.. Невротичні розлади. Соматоформні розлади.

Неврастенія.

Фобічні розлади (агорафобія, соціальні фобії, основні специфічні ізольовані фобії). Тривожні розлади (епізодична пароксизмальна тривожність, генералізований тривожний розлад, змішаний тривожно-депресивний розлад).

Обсесивно-компульсивний (ананкастичний) розлад: переважно нав'язливі думки та роздуми, переважно компульсивні дії (нав'язливі ритуали), інші обсесивно-компульсивні розлади (нав'язливі емоції, рухи, спогади та ін.).

Дисоціативні (конверсійні, істеричні) розлади: дисоціативні амнезія, фуга, ступор, транс та одержимість, дисоціативні рухові розлади („істеричні паралічі”), дисоціативні конвульсії, анестезія або втрата чуттєвого сприйняття („істеричні сліпота, глухота” та ін.).

Депресивні невротичні розлади.

Моносимптомні неврози у дітей.

Лікування та профілактика неврозів.

Визначення поняття. Соматизований розлад, соматоформна вегетативна дисфункція, іпохондричний розлад, психалгія. Лікування та профілактика.

Тема 3: Гострі та затяжні реактивні психози. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).

Загальна характеристика. Гострі реактивні психози: фугіформна реакція, гострі істеричні психози, паморочний стан, реактивна сплутаність, реактивний ступор, параноїдна реакція. Затяжні реактивні психози, загальні клінічні ознаки, критерії Ясперса. Реактивна депресія, реактивний параноїд, індукований параноїдний психоз, марення глухуватих, затяжний реактивний ступор. Вікові особливості, наслідки. Терапія реактивних психозів, їх експертиза, профілактика, реабілітація.

Визначення поняття. Причини ПТСР. Клінічні особливості: емоційна відчуженість, заціпеніння почуттів і уникнення стимулів, що могли б викликати спогади про травму. Вегетативні розлади. Порушення соціального функціонування. Тенденції суїцидальні, до зловживання психоактивними речовинами. Профілактика та лікування.

• Змістовий модуль 6: Поліетіологічні психічні захворювання.

Конкретні цілі:

- Визначати вплив основних чинників розвитку поліетіологічних психічних захворювань
- Аналізувати значення психотравмуючих факторів у виникненні маніфестних проявів та рецидивів захворювання
- Визначати основні клінічні симптоми та синдроми при поліетіологічних психічних розладах
- Діагностувати невідкладні стани та вміти надавати екстрену медичну допомогу хворим на поліетіологічні психічні розлади
- Пояснювати принципи лікування хворих на поліетіологічні психічні захворювання
- Визначати особливості проведення підтримуючої терапії хворих на поліетіологічні психічні розлади та профілактики рецидивів.

Тема 4: Шизофренія, шизотипні та маревні розлади

Визначення поняття. Шизофренія як нозологічна форма в історичному аспекті. Епідеміологія. Основні гіпотези патогенетичних механізмів при шизофренії (нейрохімічна, психоаналітична, соціокультуральна). Премобірдні особливості. Клінічні прояви: розщеплення, основні („негативні”) симптоми (аутизм, емоційне збідніння, розлад асоціативного процесу, ефекторно-вольові порушення), продуктивні симптоми. Основні клінічні форми: параноїдна, проста, гебефренічна, кататонічна, недиференційована форма, постшизофренічна депресія, резидуальна шизофренія.

Типи перебігу хвороби: безперервно-прогресивний, приступоподібно-

прогресивний, періодичний. Кінцевий стан шизофренії. Поняття дефекту, типи дефектів. Діагностика шизофренії: психопатологічний та експериментально-психологічний методи. Диференційна діагностика. Особливості дитячої шизофренії.

Лікування шизофренії: інсуліно-коматозна, пірогенна, електросудомна, фармакотерапія; показання та протипоказання. Застосування нейролептиків, антидепресантів, транквілізаторів. Психотерапевтична допомога. Підтримуюча терапія, трудотерапія, соціотерапія. Профілактика рецидивів, соціально-реабілітаційні заходи. Експертиза: трудова, військова, судово-психіатрична.

Шизотипні та маревні розлади. Умови виникнення, сприятливі фактори, клінічні симптоми, лікування, кінцевий стан. Індукований маревний розлад. Шизоафективні розлади. Сучасні уявлення про генезис, розповсюдженість. Клінічна симптоматика. Лікування шизоафективних розладів.

Тема 5: Афективні розлади

Визначення поняття, поширеність. Маніакально-депресивний психоз. Клінічні прояви маніакальної та депресивної фаз. Інтермісія. Типи перебігу. Соматичні еквіваленти ендогенної депресії, триада Протопопова. Маскована депресія, її соматовегетативні та психопатологічні ознаки. Гіпоманії. Субдепресії. Циклотимія. Особливості афективних захворювань у дітей. Особливості нагляду за хворими у стані депресії. Принципи профілактики й терапії афективних психозів. Протирецидивна терапія при маніакально-депресивних психозах. Немедикаментозні методи лікування депресивних розладів. Проблеми експертизи та медико-соціальної реабілітації хворих на афективні психічні порушення.

Тема 6: Епілепсія.

Визначення епілепсії, її поширеність. Етіологія та патогенез епілепсії. Поняття про епілептичний очаг. Пароксизм, його клінічна характеристика. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія, особливості її виникнення та перебіг. Поняття про епілептичні реакції та епілептиформний синдром. Класифікація епілепсії: генералізована та фокальна (локальна, парціальна). Класифікація епілептичних пароксизмів. Прості парціальні припадки (без порушення свідомості): моторні, сенсорні, із вегето-вісцеральними проявами, із порушенням психічних функцій (дисфазичні, дисмнезичні, із порушенням мислення, афективні, з ілюзіями, із складними галюцинаціями). Комплексні парціальні припадки (із порушенням свідомості). Генералізовані припадки (абсанси, міоклонічні, клонічні, тонічні, тоніко-клонічні, атонічні). Вторинно-генералізовані припадки. Епілептичний статус. Епілептичні психози. Зміни особистості у хворих на епілепсію. Особливості епілепсії у дітей. Диференціальна діагностика епілепсії. Діагностичне значення клініко-анамнестичного обстеження, електрофізіологічних методик.

Принципи лікування епілепсії (комплексність, аналіз етіологічних та провокуючих факторів, особливостей клінічної картини). Антипароксизмальні препарати, методика їх застосування. Невідкладна допомога при епілептичному

статусі. Методи лікування дисфорій, запаморочення свідомості та інших епілептичних психозів. Принципи медико-соціальної реабілітації. Трудова, військова та судово-психіатрична експертиза.

• Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих. Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці

Конкретні цілі:

- Демонструвати вміння виявити клінічні прояви розладів психологічного розвитку та патології формування особистості у хворих.
- Визначати етіологічні фактори та патогенетичні механізми у хворих з порушенням психологічного розвитку та патологією формування особистості.
- Визначати клінічні симптоми у хворих з порушенням психологічного розвитку та патологією формування особистості.
- Аналізувати клінічні прояви у хворих з порушенням психологічного розвитку і патологією формування особистості та визначати відомі синдроми.
- Визначати методи лікувально-корекційного впливу у хворих з порушенням психологічного розвитку та патологією формування особистості.
- Робити висновки з експертизи хворих з порушенням психологічного розвитку і патологією формування особистості та визначати реабілітаційні заходи.

Тема 7. Розумова відсталість.

Визначення поняття олігофренія. Розповсюдженість, соціо-культуральні особливості. Етіологія та патогенетичні механізми формування розумової відсталості. Класифікація олігофренії. Ступені та клінічні форми олігофренії: легка розумова відсталість (дебільність), помірна та важка розумова відсталість (імбецильність), глибока розумова відсталість (ідіотія). Сомато-неврологічні симптоми. Диференційна діагностика із дефектними станами іншої етіології. Динаміка олігофреній. Принципи лікування, медико - педагогічна корекція. Соціально - трудова реабілітація. Профілактичні заходи. Експертиза розумової відсталості. Межова розумова відсталість та психофізичний інфантилізм. Принципи корекції, реабілітації та експертизи.

Тема 8. Психопатія та патохарактерологічний розвиток особистості

Визначення поняття. Історичний огляд. Роль вітчизняних та іноземних вчених у вивченні цієї патології. Розповсюдженість. Етіологічні фактори та патогенетичні механізми формування психопатії. Основні ознаки психопатії. Клінічні форми психопатії, їх динаміка, вікові особливості. Диференційна

діагностика. Принципи лікування, профілактики, експертизи та соціально - трудової реабілітації. Патохарактерологічний розвиток особистості, його відмінність від психопатії. Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика. Перебіг та прогноз. Лікувально - корекційні заходи. Питання експертизи та реабілітації.

Тема 9. Порушення психологічного розвитку.

Визначення поняття “дитячий аутизм”. Історичний огляд. Роль вітчизняних та світових вчених у вивченні цієї проблеми. Поширення.

Етіологія та патогенетичні механізми. Клінічні прояви дитячого аутизму. Діагностика та диференційний діагноз. Перебіг та прогноз. Лікування. Реабілітація. Профілактика. Питання експертизи.

Тема 10. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці.

Визначення поняття “синдром дефіциту уваги з гіперактивністю”.

Історичний огляд. Роль вітчизняних та світових вчених у вивченні цієї проблеми. Поширення. Етіологічні фактори та патогенетичні механізми виникнення гіперкінетичних розладів. Клінічні прояви. Розлади соціальної поведінки. Роль соціо-культуральних факторів у формуванні розладів поведінки. Діагностика та диференційна діагностика. Динаміка. Прогноз. Питання дитячої та підліткової злочинності. Лікування гіперкінетичних та поведінкових розладів. Медико-педагогічна корекція. Соціальна реабілітація. Питання профілактики та експертизи.

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ - МОДУЛЮ 2
Спеціальна (нозологічна) психіатрія

Тема	Лекції	Практичні заняття	СРС	Індивідуальна СРС
Змістовий модуль 4. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них				
1. Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання наркотичних речовин. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків		2		•
Змістовий модуль 5. Психогенні психічні захворювання				
2. Загальна характеристика психогенних захворювань. Невротичні розлади. Соматоформні розлади.	2		2	
3. Гострі та затяжні реактивні психози. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).		4	2	
Змістовий модуль 6. Поліетіологічні психічні захворювання				
4. Шизофренія, шизотипні та маревні розлади	2	4	2	
5. Афективні розлади	1	2	2	
6. Епілепсія	1	2	2	
	4	8	6	
Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих. Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці.				
7. Розумова відсталість.	2	1	2	
8. Психопатії та патохарактерологічний розвиток особистості.		1	2	
9. Порушення психологічного розвитку.		1	1	
10. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці.				
Підсумковий тестовий контроль засвоєння модуля 2	2		6	
Усього годин – 90	16	38		36
Кредитів ECTS - 3,0				

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
	<i>Змістовий модуль 3. Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади. Екологічна психіатрія.</i>	
1.	Загальна характеристика органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладів. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.	2
2.	Психічні порушення при екзогенних ураженнях головного мозку. Проблеми екологічної психіатрії.	2
	<i>Змістовий модуль 4. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них</i>	
1.	Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин	2
	<i>Змістовий модуль 5. Психогенні психічні захворювання</i>	
1.	Емоційний стрес і психічна травма. Загальна характеристика психогенних розладів та їх класифікація. Загальна характеристика невротичних розладів	2
2.	Посттравматичний стресовий розлад. Гострі та затяжні реактивні психози. Психіатрія катастроф та стихійних лих.	2
	<i>Змістовий модуль 6. Поліетіологічні психічні захворювання</i>	
1.	Шизофренія. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу. Загальні принципи лікування шизофренії	2
2.	Афективні розлади. Маскована депресія	1
3.	Епілепсія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Епілептичні психози. Зміни особистості у хворих на епілепсію.	1
	<i>Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих. Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці</i>	
1.	Патологія формування особистості. Олігофренія та затримка розвитку. Психопатія. Патохарактерологічний розвиток особистості.	2
	РАЗОМ	16

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
	<i>Змістовий модуль 3. Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади. Екологічна психіатрія</i>	
1.	Загальна характеристика органічних (включаючи	1

	симптоматичні) психічних розладів	
2.	Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях	2
3.	Психічні порушення при інфекційних порушеннях та черепно-мозкових травмах	2
4.	Психічні порушення внаслідок екологічно несприятливих впливів	2
5.	Психічні порушення у старечому віці	1
	<i>Змістовий модуль 4. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них</i>	
1.	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю	4
2.	Психічні та поведінкові розлади в наслідок вживання наркотичних речовин	2
3.	Психічні та поведінкові розлади в наслідок вживання речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків	2
	<i>Змістовий модуль 5. Психогенні психічні захворювання</i>	
1.	Визначення поняття психогеній. Етіологія та патогенез психогеній, роль спадковості, набутих факторів, особливостей особистості.	1
2.	Неврози., етіологія, патогенез, розподіл за клінічною картиною і перебігами. Гострі невротичні реакції, неврози.	2
3.	Соматоформні розлади	1
4.	Гострі та затяжні реактивні психози	2
5.	Посттравматичний стресовий розлад.	2
	<i>Змістовий модуль 6. Поліетіологічні психічні захворювання</i>	
1.	Шизофренія. Премобрідні прояви. Основні клінічні симптоми. Клінічні форми та типи перебігу. Лікування хворих на шизофренію.	4
2.	Афективні розлади. Клінічні прояви, типи перебігу. Соматовегетативні еквіваленти депресії. Принципи терапії пацієнтів із афективними розладами.	2
3.	Епілепсія, основні симптоми. Клінічна характеристика пароксизму. Класифікація епілепсії. Епілептичні психози. Лікування хворих на епілепсію. Невідкладна допомога при епілептичному статусі.	2
	<i>Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки дорослих. Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці.</i>	
1.	Олігофренія та затримка розвитку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Діагностика та диференційна діагностика. Лікувально-корекційні заходи. Профілактика питання експертизи.	1
2.	Психопатії та патологічний розвиток особистості. Етіологія та патогенез. Клінічні форми психопатії. Діагностика та диференційна діагностика. Лікувально-корекційні та соціально-реабілітаційні заходи. Питання експертизи.	1
3.	Ранній дитячий аутизм. Етіологія та епідеміологія. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Профілактика. Питання експертизи та реабілітації.	1

4.	Гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Розлади соціальної поведінки. Клініка, перебіг, профілактика. Принципи медико-педагогічної корекції, соціальної реабілітації.	1
12.	Підсумковий модульний контроль	2

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС) ТА ЇЇ КОНТРОЛЬ

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин	Вид контролю
	Змістовий модуль 3. Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади. Екологічна психіатрія.		
1.	Підготовка до практичних занять-теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	6	Поточний контроль на практичних заняттях
	Змістовий модуль 4. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них		
1.	Підготовка до практичних занять — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	6	Поточний контроль на практичних заняттях
	Змістовий модуль 5. Психогенні психічні захворювання		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	6	
	Змістовий модуль 6. Поліетіологічні психічні захворювання		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	6	Поточний контроль на практичних заняттях
	Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	6	Поточний контроль на практичних заняттях
3	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля	6	Підсумковий модульний контроль
	РАЗОМ СРС	36	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ

№за порядком	Модуль 2 (поточна навчальна діяльність)	Максимальна кількість балів
1.	Змістовий модуль 3	24
	Тема 1	6
	Тема 2	6
	Тема 3	6
	Тема 4	6
2.	Змістовий модуль 4	24
	Тема 5	6
	Тема 6	6
	Тема 7	6
	Тема 8	6
3.	Змістовий модуль 5	30
	Тема 9	6
	Тема 10	6
	Тема 11	6
	Тема 12	6
	Тема 13	6
4.	Змістовий модуль 6	18
	Тема 14	6
	Тема 15	6
	Тема 16	6
5.	Змістовий модуль 7	24
	Тема 17	6
	Тема 18	6
	Тема 19	6
	Тема 20	6
	Разом змістові модулі	120
Підсумковий модульний контроль:		80
РАЗОМ сума балів		200

№ З.п.	ТЕМА	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії	
1.	Предмет і завдання психіатрії та наркології, їх місце серед інших медичних дисциплін. Історія розвитку і сучасний стан психіатрії та наркології. Класифікація психічних розладів і захворювань.	1
2.	Принципи терапії, профілактики та реабілітації психічних розладів	1
	Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія	
1.	Патологія пізнавальних процесів. Порушення відчуття, сприймань, уявлень, їх вікові особливості. Порушення пам'яті, мислення та інтелекту	1
2.	Розлади рухово-вольової сфери, порушення потягів. Порушення емоційної сфери. Синдроми порушення свідомості	1
	Змістовий модуль 3. Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади. Екологічна психіатрія.	
1.	Загальна характеристика органічних, включаючи симптоматичні, психічних розладів. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.	2
2.	Психічні порушення при екзогенних ураженнях головного мозку. Проблеми екологічної психіатрії.	2
	Змістовий модуль 4. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них	
1.	Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин	2
	Змістовий модуль 5. Психогенні психічні захворювання	
1.	Емоційний стрес і психічна травма. Загальна характеристика психогенних розладів та їх класифікація. Загальна характеристика невротичних розладів	2
2.	Посттравматичний стресовий розлад. Гострі та затяжні реактивні психози. Психіатрія катастроф та стихійних лих.	2
	Змістовий модуль 6. Поліетіологічні психічні захворювання	
1.	Шизофренія. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу. Загальні принципи лікування шизофренії.	2
2.	Афективні розлади. Маскована депресія	1
3.	Епілепсія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Епілептичні психози. Зміни особистості у хворих на епілепсію.	1
	Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Гіперкінетичні та поведінкові розлади.	
1.	Патологія формування особистості. Олігофренія та затримка розвитку. Психопатія. Патохарактерологічний розвиток особистості.	2
	РАЗОМ	20

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з.п.	ТЕМА	Кількі сть годин
	<i>Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії</i>	
1.	<i>Предмет та завдання психіатрії та наркології, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості структури психіатричної лікарні й диспансеру. Принципи догляду за психічно хворими.</i>	2
2.	<i>Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.</i>	2
3.	<i>Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань і розладів.</i>	2
	<i>Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія</i>	
13.	<i>Порушення відчуттів та сприйняття</i>	2
14.	<i>Порушення пам'яті</i>	2
15.	<i>Порушення мислення та інтелекту</i>	2
16.	<i>Порушення емоцій</i>	2
17.	<i>Порушення ефекторної сфери</i>	2
18.	<i>Порушення свідомості та самосвідомості</i>	2
19.	<i>Психопатологічні синдроми</i>	2
20.	<i>Підсумковий модульний контроль</i>	2
	<i>Змістовий модуль 3. Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади. Екологічна психіатрія.</i>	
1.	<i>Загальна характеристика органічних (включаючи симптоматичні) психічних розладів</i>	1
2.	<i>Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.</i>	2
3.	<i>Психічні порушення при інфекційних порушеннях та черепно-мозкових травмах</i>	2
4.	<i>Психічні порушення внаслідок екологічно несприятливих впливів</i>	2
5.	<i>Психічні порушення у старечому віці</i>	1
	<i>Змістовий модуль 4. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них</i>	
1.	<i>Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю</i>	4
2.	<i>Психічні та поведінкові розлади в наслідок вживання психоактивних речовин</i>	2
3.	<i>Психічні та поведінкові розлади в наслідок вживання речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків</i>	2
	<i>Змістовий модуль 5. Психогенні психічні захворювання</i>	

1.	<i>Визначення поняття психогеній. Етіологія та патогенез психогеній, роль спадковості, набутих факторів, особливостей особистості.</i>	1
2.	<i>Неврози., етіологія, патогенез, розподіл за клінічною картиною і перебігами. Гострі невротичні реакції, неврози.</i>	2
3.	<i>Соматоформні розлади</i>	1
4.	<i>Гострі та затяжні реактивні психози</i>	2
5.	<i>Посттравматичний стресовий розлад.</i>	2
	Змістовий модуль 6. Поліетіологічні психічні захворювання	
1.	<i>Шизофренія. Премобрідні прояви. Основні клінічні симптоми. Клінічні форми та типи перебігу. Лікування хворих на шизофренію.</i>	4
2.	<i>Афективні розлади. Клінічні прояви, типи перебігу. Соматовегетативні еквіваленти депресії. Особливості афективних розладів у дітей. Принципи терапії пацієнтів із афективними розладами</i>	2
3.	Епілепсія, основні симптоми. Клінічна характеристика пароксизму. Класифікація епілепсії. Епілептичні психози. Лікування хворих на епілепсію. Невідкладна допомога при епілептичному статусі.	2
	Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих. Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Гіперкінетичні та поведінкові розлади.	
1.	Олігофренія та затримка розвитку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Діагностика та диференційна діагностика. Лікувально-корекційні заходи. Профілактика питання експертизи.	1
2.	Психопатії та патологічний розвиток особистості. Етіологія та патогенез. Клінічні форми психопатії. Діагностика та диференційна діагностика. Лікувально-корекційні та соціально- реабілітаційні заходи. Питання експертизи.	1
3.	Ранній дитячий аутизм. Етіологія та епідеміологія. Клінічні прояви. Діагностика. Атиповий аутизм. Клініка. Лікування. Профілактика. Питання експертизи та реабілітації.	1
4.	Гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Розлади соціальної поведінки. Клініка, перебіг, профілактика. Принципи медико-педагогічної корекції, соціальної реабілітації.	1
21.	Підсумковий модульний контроль	2
	РАЗОМ	60

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (СРС) ТА
ІІ КОНТРОЛЬ**

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин	Вид контролю
	Змістовий модуль I. Загальні питання психіатрії		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	5	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:		
	Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	12	Поточний контроль на практичних заняттях
3	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля	2	Підсумковий модульний контроль
	<i>Змістовий модуль 3. Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади. Екологічна психіатрія.</i>		
1.	Підготовка до практичних занять — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	9	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:		
	<i>Змістовий модуль 4. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них</i>		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	13	Поточний контроль на практичних заняттях
	Змістовий модуль 5. Психогенні психічні захворювання		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	13	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:		•
	Змістовий модуль 6. Поліетіологічні психічні захворювання		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	13	Поточний контроль на практичних заняттях

	Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Гіперкінетичні та поведінкові розлади.		
1.	Підготовка до практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	13	Поточний контроль на практичних заняттях
3	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння Модуля	2	Підсумковий модульний контроль
	РАЗОМ СРС	55	

8. Перелік питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

Змістовий модуль I. Загальні питання психіатрії

1. Предмет психіатрії та наркології
2. Завдання психіатрії та наркології
3. Основні етапи розвитку психіатрії.
4. Досягнення вітчизняних вчених
5. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні й диспансеру:
6. Принципи догляду за психічно хворими.
7. Основні фактори етіології психічних розладів
8. Основні патогенетичні механізми психічної патології
9. Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
10. Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними психічними порушеннями.
11. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації.
12. Амбулаторне лікування хворих із різними захворюваннями, підтримуюча терапія, особливості її організації, її значення для охорони здоров'я.
13. Проблеми реадптації і реабілітації психічно хворих.
14. Методика клініко-психопатологічного дослідження.
15. Метод психоаналізу та психодинамічного спостереження.
16. Особливості психіатричної документації
17. Значення параклінічних методів у психіатричній діагностиці.
18. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання.
19. Синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології
20. Характеристика реєстрів психічних розладів.
21. Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів.
22. Принципи та методи соціально-трудової реабілітації психічно хворих та профілактики психічних захворювань
23. Принципи та методи трудової, військової та судово-психіатричної експертизи

□ *Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія.*

24. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуттів, сприймань та уявлень
25. Класифікація та визначання порушень відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії, сенестопатії.
26. Класифікація та визначання порушень сприймань: ілюзії, психосенсорні розлади, галюцинації.
27. Вікові особливості розладів відчуттів, сприймань та уявлень.
28. Способи виявлення розладів відчуттів, сприймань та уявлень.
29. Класифікація та визначення порушень пам'яті
30. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів пам'яті.
31. Способи виявлення розладів пам'яті.
32. Класифікація та визначення порушень мислення та інтелекту
33. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів мислення та інтелекту.
34. Способи виявлення розладів мислення та інтелекту.
35. Класифікація та визначення порушень емоцій.
36. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів емоцій.
37. Способи виявлення розладів емоцій.
38. Класифікація та визначення порушень ефекторної сфери.
39. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів ефекторної сфери
40. Способи виявлення розладів ефекторної сфери.
41. Вікові особливості ефекторних порушень.
42. Синдроми пригнічення та потьмарення свідомості
43. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості.
44. Методи визначення стану свідомості та його порушень.
45. Межові непсихотичні синдроми: астеничний, невротичні (неврастенічний, обсесивно-фобічний, дисморфофобічний, істеричний), депресивні, іпохондричні, соматоформні.
46. Психотичні синдроми: депресивні, маніакальні, параноїдні, паранойяльні, ідисморфоманічні, кататонічні, гебефренічні, деліріозні, онейроїдні, аментивні, астеничної сплутаності свідомості, сутінкового стану свідомості, гапюциноза.
47. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічні, Корсаковської амнестичний, олігофренії, деменції, психічного маразма.
48. Основні психопатологічні синдроми дитячого віку: невропатії, дитячого аутизму, гіпердинамічний, дитячих патологічних страхів, нервової анорексії, інфантилізму.
49. Значення діагностики психопатологічного синдрому для вибору метода невідкладної терапії та наступного обстеження хворого.

Змістовий модуль 3. Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади.

Екологічна психіатрія.

50. Основні клінічні форми соматогенних психозів.

51. Психічні розлади при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах.

52. Психічні розлади при пухлинах головного мозку.

53. Психічні розлади при пухлинах позамозкової локалізації.

54. Особливості психічних розладів при ендокринних захворюваннях.

55. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях.

56. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях.

57. Особливості психічних порушень при сифілісі мозку, прогресивному паралічі.

58. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих.

59. Принципи лікування психічних розладів при гострих і хронічних інфекціях.

60. Психічні порушення у гострому періоді черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.

61. Психічні порушення у пізньому періоді травматичної хвороби.

62. Резидуально-органічні наслідки черепно-мозкових травм.

63. Пізні травматичні психози, їх диференційна діагностика та лікування.

64. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях атропіном, акрихіном, камфорою.

65. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях препаратами бромю, стероїдними гормонами, психотропними препаратами.

66. Клінічні особливості психічних розладів при гострих і хронічних інтоксикаціях чадним газом, речовинами, що містять фосфор, ртуть, миш'як, свинець, тетраетил свинець, нафтопродукти.

67. Клінічні особливості психічних розладів при гострих та хронічних інтоксикаціях хлорофосом, антифризом, нітратами, дефоліантами.

68. Особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами.

69. Профілактика та лікування психічних порушень у разі промислових, побутових, лікарських інтоксикацій і внаслідок екологічно несприятливих впливів.

70. Гостра і хронічна променева хвороба, її психоневрологічні прояви.

71. Пострадіаційні психічні розлади: реактивні та органічні.

72. Особливості терапії, соціальної реабілітації та експертизи пострадіаційних захворювань.

Змістовий модуль 4. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них

73. Поняття психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності.
74. Поняття великого наркоманічного синдрому.
75. Особливості і перебіг наркологічних захворювань по фазах.
76. Вплив алкоголю на вищу нервову діяльність людини.
77. Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях.
78. Патологічне алкогольне сп'яніння, діагностика, судово-психіатрична експертиза.
79. Алкоголізм, його критерії, наркоманічний синдром при алкоголізмі.
80. Діагностика алкогольного абстинентного стану, медична допомога.
81. Стадії алкоголізму, особливості деградації особистості.
82. Гострі металкогольні психози: діагностика початкових проявів, попередження подальшого розвитку, лікування.
83. Затяжні металкогольні психози.
84. Алкогольні енцефалопатії.
85. Принципи лікування алкогольних психозів.
86. Організація наркологічної допомоги.
87. Методи лікування алкоголізму.
88. Профілактика алкоголізму та його рецидивів.
89. Медичний, соціальний і правовий критерії наркотичних речовин.
90. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання опіатів.
91. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання канабіоїдів.
92. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання седативних та снодійних препаратів.
93. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання кокаїну та інших психостимуляторів.
94. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання галюциногенів.
95. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання літких розчинників.
96. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання нікотину.
97. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання кофеїну вміщуючих продуктів.
98. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок одночасного вживання декількох наркотичних речовин та використання інших психоактивних речовин.
99. Вікові особливості наркоманій і токсикоманій.

Змістовий модуль 5. Психогенні психічні захворювання

100. Поняття психогенного розладу.
101. Етіологічні та патогенетичні фактори психогенних розладів.
102. Класифікація психогенній.
103. Визначення понять емоційно-стресова, адаптаційна реакції, неврози.

- 104.Клінічна картина неврастенії.
- 105.Класифікація та клінічна картина тривожних розладів.
- 106.Клінічна картина obsесивно-компульсивного розладу.
- 107.Клінічна картина дисоціативних розладів.
- 108.Депресивні невротичні розлади.
- 109.Моносимптомні неврози у дітей.
- 110.Класифікація, клінічна картина та лікування соматоформних розладів.
- 111.Лікування та профілактика неврозів.
- 112.Реактивні психози: загальні клінічні ознаки, критерії Ясперса.
- 113.Гострі реактивні психози.
- 114.Затяжні реактивні психози.
- 115.Терапія реактивних психозів.
- 116.Експертиза, профілактика, реабілітація при реактивних психозах.
- 117.Визначення поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР).
- 118.Клінічні особливості ПТСР.

Змістовий модуль 6. Поліетіологічні психічні захворювання

120. Визначення поняття шизофренії.
121. Причини шизофренії.
122. Основні ознаки шизофренії.
123. Основні клінічні форми шизофренії.
124. Типи перебігу шизофренії.
125. Кінцевий стан шизофренії. Поняття про ремісію та дефект.
126. Принципи терапії шизофренії.
127. Клінічна картина маніакально-депресивного психозу. Циклотимія.
128. Масковані депресії.
129. Особливості афективних розладів у дітей і підлітків.
130. Принципи терапії хворих на афективні розлади.
131. Суїцидальна поведінка при психічних захворюваннях та у психічно здорових осіб.
132. Антисуїцидальна терапія. Психопрофілактика суїцидальної поведінки.
133. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія. Пароксизм, його клінічна характеристика.
134. Класифікація пароксизмальних проявів. Тоніко-клонічний судомний випадок, допомога хворому.
135. Епілептичний статус і лікувальні заходи щодо виведення хворого з цього стану.
136. Принципи терапії хворих на епілепсію.

Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці

137. Розлади особистості та поведінки у дорослих, фактори, що сприяють їх розвитку.
138. Причини олігофренії та класифікація за етіологічними ознаками.

Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації при олігофреніях. Організація навчально-виховного та трудового процесу при олігофренії.

139. Клінічні форми олігофренії. Сомато-неврологічні прояви олігофренії.

140. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації при олігофреніях. Організація навчально-виховного та трудового процесу при олігофренії.

141. Психофізичний інфантилізм. Межова розумова відсталість.

142. Клінічні варіанти психопатії та акцентуацій характеру. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики розладів особистості та поведінки у дорослих.

143. Визначення поняття ранній дитячий та атиповий аутизм. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Принципи корекції та реабілітації.

144. Гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків. Розлади соціальної поведінки. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Принципи медико-педагогічної корекції, соціальної реабілітації.

8. Орієнтовний перелік практичних робіт та завдань для підсумкового контролю модулів

1. Провести клінічне обстеження хворого та описати психічний статус.
2. Проаналізувати дані клінічного та параклінічного дослідження та поставити попередній діагноз психічного або психосоматичного розладу.
3. Визначити психотичний чи непсихотичний рівень психічного порушення у хворого.
4. Визначити наявність у хворого показань для невідкладної госпіталізації.
5. Вирішити клінічну задачу з діагностування та надання невідкладної допомоги (при психомоторному збудженні, при епілептичному статусі, ускладненнях лікування психотропними препаратами, відмові від їжі, ступорі).
6. Вирішити клінічну задачу з визначення тактики ведення хворого з психічним розладом або з залежністю.
7. Визначити рівень соціальної небезпеки, ризик аутоагресії психічно хворого.
8. Скласти виважене заключення з попереднім діагнозом і дати направлення на консультацію до лікаря-психіатра.
9. Призначити один із адекватних стану хворого психотропних препаратів у дозах, відповідних до віку хворого.
10. Дати рекомендації родичам хворого з догляду.

9. Форми контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) - 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність - 120 балів, за результатами модульного

підсумкового контролю - 80 балів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за болонською шкалою, які потім конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. В програмі була застосована така система конвертації традиційної системи оцінки у бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали	
	Модуль 1	Модуль 2
«5»	17 (тема 7 – 18 балів)	9 (теми 8, 14,15 -10 балів)
«4»	14	7
«3»	10	5 (теми 8, 13,14,15,20 - 6 балів)
«2»	0	0

Максимальна кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці “5” на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу і дорівнює 120 балам.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці “3”, на кількість тем у модулі.

Отримана студентом кількість балів за поточну діяльність конвертується наступним чином:

Бали Критерії оцінювання

0 Виставляється, коли студент виявляє повне незнання змісту навчальної дисципліни;

10 (5-6 – 2-й модуль) Виставляється, коли студент виявляє часткові знання змісту навчальної дисципліни; Виставляється студенту, коли він погано орієнтується у змісті навчальної дисципліни, виконав письмову роботу у неповному обсязі, допускаючи грубі помилки

14 (7 – 2-й модуль) Виставляється студенту, коли він самостійно виконав письмову роботу, але допустив неточності при викладенні відповідей на запитання.

17-18 (9-10 2-й модуль) Виставляється, коли студент самостійно, грамотно і послідовно відповів на всі питання, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

Бали Критерії оцінювання

0 Виставляється у тих випадках коли студент повністю не розкриває зміст навчальної дисципліни, не орієнтується у питаннях; Виставляється у тих випадках коли студент погано орієнтується у питаннях навчальної дисципліни, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології; Виставляється у тих випадках коли студент фрагментарно розкриває зміст питань навчальної дисципліни, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології; Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь; Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення.

10(5-6 – 2-й модуль) Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення понять недостатні, характеризує їх загальні ознаки; Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та термінів, нечітко формулює висновки; Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять, допускає неточності при використанні наукових понять та термінів, нечітко формулює висновки

14 (7 – 2-й модуль) Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний

зміст навчального матеріалу; дає повні визначення понять, термінів, допускає неточності у послідовності викладення відповіді на запитання; Виставляється студенту у випадку, коли студент повністю виявляє знання змісту навчальної дисципліни, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати повну суть понять та процесів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно будувати висновки

17-18 (9-10 2-й модуль) Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, відповідає на всі питання, обгрунтовано формулює висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента; Виставляється студенту, коли він повністю самостійно, грамотно, послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповідає на всі запитання з проявом характеризувати синдроми, захворювання та процеси, що при них відбуваються; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять.

Оцінювання самостійної роботи:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи:

Кількість балів за індивідуальну самостійну роботу студента (СРС) вираховується як різниця між максимальною кількістю балів за поточну навчальну діяльність (120 балів) і максимальною кількістю балів за поточну успішність студента при засвоєнні тем модуля. Бали за індивідуальну СРС нараховуються при успішному її захисті.

Модульний підсумковий контроль:

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового модульного контролю має бути стандартизованою і включати контроль теоретичної і практичної підготовки. Підсумковий модульний контроль здійснюється у письмовій формі шляхом відповіді на три питання білету для підсумкового модульного контролю.

Оцінювання теоретичних знань, якщо практичні навички оцінюються за критеріями «виконав», «не виконав»

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	За кожен відповідь (1 та 2 питання) студент одержує від 20 до 30 балів, що відповідає: «5» - 30 балів; «4» - 25 балів; «3» - 20 балів; За відповідь на третє питання студент одержує: «5» - 20 балів; «4» - 15 балів; «3» - 10 балів
1	30	25	20	
2	30	25	20	
3	20	15	10	
	80	65	50	
////				

Отримана студентом кількість балів за письмовий контроль конвертується наступним

ЧИНОМ:

Бал за кожне питання білету	Оцінка (за традиційною шкалою)	Критерії оцінювання
< 20	2	Виставляється, коли студент виявляє часткові знання змісту навчальної дисципліни: фрагментарно розкриває зміст питань навчальної дисципліни, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології
20	3	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується у змісті навчальної дисципліни, виконав письмову роботу у неповному обсязі (не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, допускаючи грубі помилки, фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення або відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення понять недостатні, характеризує їх загальні ознаки)
25	4	Виставляється студенту, коли він самостійно виконав письмову роботу, але допустив неточності при викладенні відповідей на запитання (розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та термінів, нечітко формулює висновки)
30	5	Виставляється, коли студент самостійно, грамотно і послідовно відповів на всі питання, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття; повністю виявляє знання змісту навчальної дисципліни, вмів аналізувати, оцінювати та розкривати повну суть понять та процесів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обгрунтовано будувати висновки, використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента та використовуючи дані додаткової літератури, відповідає на всі запитання з проявом характеризувати синдроми, захворювання та процеси, що при них відбуваються; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з неврології виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за модулі, на які

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Оцінювання ECTS	Оцінювання за 4-бальною шкалою
180 - 200	"5"
150 - 179	"4"
120 - 149	"3"
< 120	"2"

10.Перелік навчально-методичної літератури

1. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Коростій В.І., Пропедевтика психіатрії. - Харків: Регіон-інформ, 2003.
2. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачериков М.Є. Психіатрія і наркологія. - К.: Здоров'я, 1993.
3. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Григорова І.А., Наркологія. - Харків: Регіон-інформ, 2003.
4. Психіатрія. Г.Т.Сонник, О.К.Напреєнко, А.М.Скрипніков. Психіатрія. -К.:Здоров
5. Вітенко І.С., Спіріна І.Д.. Психіатричні та психічні аспекти судово-медичної експертизи. -Дніпропетровськ.: АРТ-ПРЕС, 2002.
6. Спіріна І.Д., Леонов С.Ф. Медико-соціальні аспекти залежності від психоактивних речовин. - Дніпропетровськ, 2005.
7. Личко А.Е., Битенский В.С. Подростковаянаркология. - М.: Медицина, 1991. - 302 с.
8. Каплан Г., Сэдок Б.Дж. Клиническаяпсихиатрия. - М.: Медицина, 2002.
9. Бухановский А.О., Кутявин Ю.А., Литвак М.Е. Общаяпсихопатология. - Ростов-на- Дону: Феникс, 1998.
- 10.Александровский Ю.А. Пограничные психическиерасстройства. - Ростов-на-Дону: Феникс, 1997.
- 11.Попов Ю.В., Вид В.Д. Современнаяклиническаяпсихиатрия. - М., 1997.
- 12.МенделевичВ.Д. Психиатрическая пропедевтика. -М.: Медицина, 1997.
- 13.Коркина М.В., Лакосина Н.Д., Личко А.Е. Психиатрия. - М.:Медицина, 1995.
- 14.Н.Ковалев В.В. Психиатриядетскоговозраста. - М.: Медицина, 1995
- 15.Морозов Т.В., Шумский Н.Г. Введение в клиническуюпсихиатрию. - Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1998.
- 16.Кузнецов В.М., Чернявський В.М. Психіатрія. - К.: Здоров'я, 1993.
Клиническаяпсихиатрия / Под ред. Н.Е.Бачерикова. -К.: Здоров'я, 1989